

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. —

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

O naših železnicah.

Denar velja. V resnici če kedaj, velja v naših dneh denar vse: po čemer se koli poželi človeku, da ima le denarja, pa že tudi ima tisto, sto in več rok hiti mu z njim postrč.

Ne čudimo se zato, močno pa obžalujemo, da je ljudem, kakor stojé razmere, za denar vse na oddajo in se vse okoli njega suče, kakor svoje dni ljudje okoli zlatega teleta.

Da je ta duh, ki se šopiri v naših časih po širnem svetu prava kuga, o tem nihče ne dvomi, saj vdušuje vsako delo in vsako podjetje, ki se temu laži-bogu ne vklanja. Tem bolj pa se čudi človek našim železnicam. One so pač iz ene strani vse na denar, brez denarja ne opravi pri njih nihče in ničesar, denar jim je prvo in zadnje, po čemer se ženó. Iz druge strani pa gledamo den na den, da prezerajo — vsaj po naših krajih — rade celo tiste, ki jim pomagajo do denarja, t. j., kmečko, slovensko ljudstvo.

Štiri železnice tekó po naših slovenskih tleh, ena pa tik naših mej, a če pogledamo na njih delovanje, nikjer nikoli ne zapazimo, da one to čutijo, vse je pri njih, kakor bi tekle Bog ve kje, samo po slovenski zemlji ne. Njih uradno osobje zna vse jezike, samo slovenskega Bog varuj, da bi ga kdo govoril, nemški vam še znajo vsi po vseh progah, od Pragerskega čez Ptuj in naprej govore vam že tudi magjarski, od Zidanega mosta čez Brežice pa hrvaški, ali slovenski ne, tega vam ne zna ali vsaj ne govori nihče. Slovenski ne kliče nihče nobene postaje, slovenskega napisa ne najde človek nikjer ali če, je to le na nekem kraju, kjer stoji: „gospode, gospe“, kaj bi še pa potlej iskal slovenskih naznanil! To je vse preveč, Slovenec naj da zemljo; naj če se pelja kam, drago plačuje svojo vožjo; če dela kaj ali pa vozi za železnico, naj bo lepo tiho; da se mu le plača to, če prav v tujem jeziku in z osorno besedo, to ne dene veliko, saj ni druga ko

uboga slovenska rája, on nima nobene pravice, tudi za denar ne.

Tako ravnaajo na naših železnicah vseskozi s slovenskim ljudstvom, tedaj pa se tudi nihče ne čudi, če so mu one zmerom tuje, neljube, semtertje celo zoperne naprave. Zato pa smemo tudi one kljubosti, ki se izgodé na njih, največkrat in najbolj djati na rovaš mržnji, ki jo tako ravnanje rodéva v srcu ljudstva.

Še vse huje pa boli naše ljudstvo to, da so uradniki po naših železnicah iz velike večine tuji možje. Tuji so nam po jeziku in tuji pogostem tudi po veri in kar je najlagodniše, je pri tem to, da nam to radi pokažejo, kjer koli je in najrajši še tam, kjer bi jim ne bilo treba — v občinskem življenju. V tem nosijo kaj radi zvonec in to povsód v nasprotju s koristmi naših krajev.

Nje najde človek v občinskih zastopih in pogostom tudi v šolskih svetih ali pa si vedó va-nje taci mož spraviti, ki plešejo, kakor se jim od njih gode. Da so pri državnih in deželnih volitvah vselej na strani naših nasprotnikov, to je očitna skrivnost, moralo jim je že v tem oziru celo najvišje železnično ravnateljstvo breo dati. Da bi bilo to pri njih kaj izdalo, nismo že izpoznali; čemu tudi, saj je ravnateljstvo daleč na Dunaju, Slovencev se pa itak nihče ne pritoži in če, ne verjame se jim in cela stvar zopet zaspi.

Blizu tako bo menda tudi s prošnjo, katera se je od Slovencev vložila, naj bi po slovenskih krajih se le bolj uradniki nastavljal, ki bi slovenski govorili. Ravnateljstvo je to sicer, kakor se je reklo, bilo obljubilo, tudi postaje bi se slovenski klicale in naznanila tudi v slovenskem jeziku izdajala.

To je vse lepo, da bi se že le tudi izgodilo; saj se človek lahko čudi, da se to že zdavna ni storilo. Zdrava pamet in koristi prometa, na katere mora vsaka železnica vzeti ozir, so si v tem edine. samo naše železnice niso marale tega izprevideti, ali da nam bodo

vsaj sedaj to storile, tega si mi ne obetamo, saj vemo, da so uradniki vsi zoper to in kakor slutimo, so tudi naše nemškutarske občine zoper to protestovale. Tem se bo gotovo, vsaj prej, kakor pohlevnim, pa pravičnim terjatvam Slovencev verjelo.

V očigled tacih razmer moramo naše može po občinskih in okrajnih zastopih opomniti, da je njih dolžnost, stopiti sedaj na noge, da nam dajo železnice, kar nam gre in česar se one ne morajo braniti, dokler jim še gre za lastne koristi.

Kako naj pripravljajo starši otroke za šolo.

(Slovenskim starišem v poduk.)

(Konec.)

Kaj in koliko pa naj stariši otroke doma naučijo, prej, ko jih pripeljejo v šolo? Tudi tukaj se premnogokrat napačno ravna. Stariši namreč mislijo: več ko bodem mojega otroka doma naučil, boljše bode v šoli za njega in tudi za učitelja, kateremu se ne bo trebalo z mojim otrokom tako mučiti, kakor z drugimi, ki še ne znajo čisto nič. A ko bi stariši vedeli, kako malo hvaležen jim je včasih za ta trud v šoli učitelj! In zakaj neki to? To zato, ker je metoda (učba), po katerej so stariši otroka doma učili, kriva, napačna. S to krivo metodo pa stariši niso naučili otroka čisto nič, temveč so ga le zmotili. In tak otrok napravlja v šoli učitelju mnogo več težav, kakor drug, ki še ni knjige nikdar v rokah imel.

Nekateri otroci znajo, ko pridejo v šolo, uže po cele strani abecednika „dobro“ čitati. In kako še le pišejo in računijo! Celi „einmaleins“ uže znajo iz glave. Tako rečejo namreč stariši, ko pripeljejo otroka v šolo. A, če se hočeš prepričati, ali je temu v resnici tako, se prepričaj, da zna otrok v resnici po več strani abecednika prav dobro — iz glave, med tem, ko še črk ne pozna.

Pusti raje čitanje, saj tega se otrok v šoli tako igraje nauči, če ni uže preveč zabite glave. Uči ga raje, da se bo znal dobro pokrižati in „očenaš“ moliti, da ne bo v šoli, ko se mu reče, naj se lepo pokriža, po čelu vrtal in ob straneh obraza z roko krilil, namesto, da bi se lepo pokrival.

V resnici je žalostno, da se morata učitelj in katehet v šoli več časa pečati s tem, česar naučiti bi bila prva dolžnost vsakih krščanskih starišev.

Ali tedaj mojega otroka ne smem prej, ko ga pošljem v šolo ničesar drugega učiti, kakor prekrižati se in „očenaš“ moliti? Na to vprašanje odgovorim ti: iz knjige čisto nič, drugače pa lahko mnogo. Razgovarjaj se s svojim otrokom, kadar koli utegneš in sicer mnogo, seveda le po otročje, to je o takih stvareh, katere

more otročji um zapopasti. Pripoveduj mu kratke pripovedke, uči ga primerne pesnice itd. Le na tak način se začnejo otrokove dušne moči razvijati, otrok se uči — misliti. Vadi svojega otroka tudi v računstvu. Da pa bo znal otrok kedaj dobro in hitro računati, tega ne dosežeš z mehaničnim štetjem ali brojenjem od jedne do sto ali s tem, da ga učiš „einmaleins“ iz glave. Ravno to je napačno.

Otrok si mora vedeti število predstaviti. Vzami tedaj za prve vaje v računanju orehe, jabolke, fižol in druge jednake reči. — „Vidiš Nace, tukaj na mizi sta dve jabolki, če še sedaj jaz jedno pridenem, koliko jih je pa potem?“ Ali pa: „V žepu imam tri orehe, pa jednega iz žepa vzamem, koliko jih je še v žepu?“ — Otroka je dobro tudi po kaj majhnega poslati, n. pr. po žemljo, po šibice ter mu reči: „Za eno škatljico šibic moraš dati jeden krajcar: koliko pa bodeš moral dati za dve škatljici?“

Take in jednake vaje imajo večo vrednost, kakor če bi znal otrok celi veliki „einmaleins“ iz glave.

Konečno še izrečem prisrčno željo, naj bi vendar stariši učitelje pri njihovem težavnem delovanju vse boljše podpirali, kakor jih podpirajo, kajti skupno moramo delovati, skupno se truditi, če hočemo, da bodo iz naše mladine enkrat pobožni kristjani in dobri državljani. Naloga, mladino odgojevati, tedaj ni lahka, ker od odgoje odvisna je bodočnost, katera bo dobra, če bomo mladino dobro in slaba, če jo bomo slabo odgojili. Trudimo se tedaj skupno, da bomo lahko z mirno vestjo rekli: „Mladina je up in nada boljše bodočnosti.“

T. Godomerski.

Gospodarske stvari.

Drevo na meji.

Pod tem naslovom je „P. L.“ prinesel zelo podučljiv pravdosloven gospodarstven sestavek, ki ga tudi „Sl. G.“ svojim častitim bralcem priobčiti hoče, prepričan, da bode z njim marsikomu vstreženo.

Ne redkokrat zaznamujejo sadunosna ali pa tudi lesna drevesa mejo med raznimi posestvi in sicer tako, da stoji drevo na kakem koncu, kjer se več mejnih črt steka, ali pa tudi tako, da mejna črta čez dotično drevo pelja. Brez vsega ugovora so drevesa prav porabni mejni kazavci, ker se že od daleč vidijo, navadno dolgo trpijo in ker se ne dajo premkniti kakor kameni ali leseni nasadni mejnik ali mejaš; kolikor bi sosedom moralo biti prijetno, da imajo v drevesu čuvaja svojih mej, ki najlahkejše mejne prepire zabrani, ravno tako je pa drevo na meji pogosto predmet pre-

pira in sovraštva. Seveda ne zaradi prašanja po meji ampak zaradi lastnine drevesa in njegove porabe. V največjih slučajih je ves tak prepir in z njim zvezana jeza in hudovanje nepotrebno, ker občni državljanski zakonik o gori navedenih glavnih prašanjih o drevesni lastnini in porabi jasno govori in pravi: § 421. „Lastnino drevesa ne odločijo korenine, ki se v meječem zemljišču razraščajo in razširjajo ampak njegovo deblo, ki iz zemljišča kvišku vzrašča. Ako stoji drevo na meji več lastnikov, je drevo vseh skupno.“ § 422. „Vsak zemljiščni lastnik sme korenine tujega drevesa iz svojega zemljišča podreti in veje, ki v njegovem zrakovem prostoru rastejo porezati ali drugače kako se jih poslužiti in si jih v korist obrniti.“

Predno se pa iz teh paragrafov posledice izvajajo, naj se še omeni, da so po starem rimljanskem pravu gledé lege in razširjave svoje bile korenine za lastnino drevesa odločivne, ker drevo, tako so modri Rimljani umovali, po svojih koreninah iz zemlje hrano vleče. Avstrijsko pravo pa jemlje — že tudi v tako imenovani razpravi o netelesnih pravicah, ki so leta 1679. postavno moč zadobile — deblo za merodajni del drevesa, prej ko ne najbolj zaradi tega, da pri iziskovanju lastnine ni treba zemlje odkopavati, korenine odgrniti in tako prej ko ne drevo samo poškodovati.

Ako drevo res mejo dela v sredi med dvema ali večimi zemljišči, ker kakor meta na križevališču mejnih črt več lastnikov stoji, tako je njihova skupna lastnina in vsak izmed njih ima jednaki delež na njem.

Dokler so deležniki enakih misli, morejo z drevesom, kakor se jim poljubi, razpolagati. Pričakovati je, da ga ne bodo podrli. Brž pa ko so nezložni, ne more ali prav za prav ne sme nobeden izmed njih z drevesom ali na njem kaj početi, po čemer bi z deleži drugih solastnikov razpolagal.

Drugače pa je, če drevo tik meje stoji, tako da le jeden del korenine ali vej v sosedovo lastnino tjekaj sega. Korenine sesajo v tem primerljeju hrano iz sosedovega zemljišča, odtezajo, kakor je to v sočivnjakih in vinogradih primerljeju, hrano sočivju, drevju, cvetlicam itd. sosedovim ali morda popolnoma onemogočijo sosedu, da svoje zemljišče v obsegu korenin tujega drevesa obdeluje; veje narejajo morebiti preveč sence ali napravljajo močen kap po deževju. V tem primerljeju pa, kjer zemljiščnemu lastniku zaradi drevesa, ki unstran njegove meje stoji, ali dobički uidejo ali škode nastanejo, v tem primerljeju daje naša postava tistemu, ki se je poslužiti hoče, varstvo proti takim škodam.

(Konec prih.)

Sejmovi. 10. novembra: Na Ponkvi, pri sv. Martinu pod Vurbergom; 11. novembra: pri sv. Mohorju, v Marenbergu, pri sv. Martinu

blizu Slov. gradca, pri sv. Martinu blizu Šoštanja, v Oplotnici, v Sromljah, na Laškem, v Hočah.

Dopisi.

Maribor. (Izjava.) Kakor je nek nemški list pisal, bil bi jaz iz grof Hohenwarthovega kluba vsled osebnih vzrokov izstopil, tega jaz nikakor nisem storil, pač pa sim zato iz kluba izstopil, ker so me Slovenci volili. Kot njih poslanec pa se ne morem strinjati s tem, da se avtonomija — še čez prestolni govor segajoča — pri nas vpelje ali Hohenwarthov klub je temu podobni adresni načrt večine brez vsega pridržka vzprejel. — Da oni list v svojem poročilu ni prave zadel, vidi se že iz tega, ker sem jaz koj v začetku državnega zbora naznanil, da sedaj ne morem nobene funkcije ni v predsedništvu ni v odborih vzprejeti, kajti ne stanujem več na Dunaju. Na to mi je Hohenwarthov klub svojo zahvalo enoglasno izrekel, kar so tudi listi, vsaj večini prijazni, objavili. To sem bil svojim volilcem že pred začetkom drž. zbora naznanil in je Dunajska „N. Fr. Pr.“ pa Praška „Politik“ to tudi objavila. — Ne bo mi pač treba še zagotavljati, da se pri meni, ki se držim zmerno narodnih in konservativnih (ne nazadnjaških) načel, gledé političnih misli ni druga izpremenilo, kakor to, da se morem izven klubovih vezí veliko prosteje v korist mojih volilcev vesti in mi ne bo treba, še tudi za take predloge glasovati, ki so morebiti drugim deželam na korist, mojej domovini pa bi na očitno škodo bili.

H. baron Gödel-Lannoy.

Od sv. Križa pri Ljutomeru. Zadruga mlinarjev, mesarjev, pekov, trgovcev, usnarjev in krčmarjev bo imela v kratkem zborovanje, da si sestavi pravila in jih vladi v potrjenje predloži. Udje te zadruge, ki je v okraju po številu najmočnejša, so izvzemaš treh ali štirih sami Slovenci, in zgodilo se je pri poslednjem shodu, — zares čudno, — da so bili v zastop te zadruge izvoljeni sami nasprotniki Slovencev. Kako pa je to prišlo? — Po mlačnosti in nemarnosti Slovencev. Misli si marsikateri: „Kaj pa meni to mar, bodo že drugi brez mene storili, če bom jaz zraven ali ne.“ — Da, dragi moj, res bodo storili brez tebe, ali ti boš pa plačeval in še morebiti zraven škodo trpel, ker si to prepustil drugim, ki so potlej res, toda po svojem te zadeve ravnali. Potem pa se tožiš, kadar je že prepozno, da to ali ono ni prav; ali sam si si kriv tega. Pri prihodnjem zborovanju bode se odločevalo o učencih, kako dolgo se imajo učiti, koliko jih sme en mojster imeti, kedaj in kdo jih sme za proste spoznati; kake razmere naj obstojijo med pomočniki in mojstri, kdo naj razprti med poslednjimi razsojuje, in

kdo naj se za mojstra vzprejme itd.; potem o raznih plačilih in taksah za vzprejetje učencev v nauk, njih oprostenoje. vzprejetje novih mojstrov, njih letni doneski za društvene namene in za bolnike itd. To, dragi moj, niso malenkosti, občutil jih bodeš zdatno; oprostiti se ne more nobeden, kadar je enkrat sklenjeno; postava je taka, ona služi v prid rokodelcem; samo morejo si znati svoje zadeve tako vravnati, da jim bo služilo to na korist. Iz tega je razvidno, da ni vse eno, komu se izpeljava teh reči izroči. Pri poslednjem shodu se je nemčurstvo jako visoko nosilo, na Slovence se nič ni oziralo; neki gospod je še celo menil, da teh treba ni zraven. Mi smo v enem „Gosp.“ brali, da je g. Klobučar v Ljutomeru za kovaško zadrugo predložil vladi slovenska pravila za potrjenje, kar mu vsi za veliko zaslugo štejemo; torej tudi pričakujemo, da bodo nam tudi naši predstojniki predložili slovenska pravila v pretres, saj slovenski jezik zastopijo in ga rabijo prav dobro na svojo korist v svojih prodajalnicah, po tem takem so dolžni tudi v službenih opravilih z nami slovenski občevati.

Več mlinarjev in krčmarjev.

Od sv. Lovrenca v puščavi. Dva tržana in tukajšnji „nemški“ nadučitelj (rojen pri sv. Jakobu v Slov. goricah) baje strašno renčijo čez kmetsko bralno društvo. Nekateri naši posilince kar od straha vskliknejo, kadar slišijo izraz „slovensko“ društvo. Kako pa je vam beseda „slovensko, Slovenci“ zdaj tako zoperna, pri volitvah pa tako ljubeznjiva, kadar Slovence za se lovite? — Ko je tukaj zboroval nemški „šulverein“, nemški „bauernverein“ itd., ni bilo od Slovencev kaj takšnega slišati; zato tudi mi pričakujemo od vas enako obnašanje tembolj, ker si ja vi sami največjo izobraženost pripisujete.

Od Save. (Malomarne davkoplačilce) opozarjamo na stroške, katere si mnogokrat le sami po svoji popustljivosti napravijo. Ako se namreč davčna svota po c. kr. davkariji terjana še le eksekutorju, kadar je ta že na dom došel rubit, odrajta, zaračunijo se stroški po visokosti te svote od 5 novcev do 2 gold. Ako se pa dolžna svota eksekutorju še le izroči, ko dojde ta že zarubljenih stvari prodajat, odračunijo se stroški od 15 novcev do 3 gold. Nemarni posestniki in obrtniki z vplačevanjem terjanih svot mnogokrat čakajo, akoravno že denar imajo doma pripravljen, češ, saj pride itak eksekutor po denar, me ne bode izpustil. Tako čakanje povzroči tedaj veliko nepotrebnih stroškov.

Iz Vranskega okraja. Kako potrebno je, da železnični uradniki na Slovenskem slovenski znajo in da se postaje tudi slovenski kličejo, za to imamo zopet živ dokaz. Pretekli teden se je peljal osemdesetletni starček iz Celja v

Hoče. V Celju na kolodvoru zahteva vozni list za Hoče. Ko uradnik slovensko besedo sliši, je bil, kakor da bi ga bil sršen pičil, ves raz sebe in ga začne zmerjati. Ker je bilo uže pozno in ni bilo več nikogar v „čakalnici“, da bi mu bil povedal, kako se Hočam po nemško pravi, bil je primoran vozni list za Maribor vzeti in torej več plačati. — Koliko se takih in enakih slučajev zgodi, pa ker je Slovenec le prekrotna duša, jih malo v javnost pride. Torej Slovenski poslanci in zastopniki naroda ne utrudite se, da odstranite take goropadne krivice in sramoto, katero mora naše ljudstvo prestajati!

Iz Celja 2. novembra. (Nesreča na železnici pa še nekaj.) V torek zvečer 27. oktobra, se je pripeljala žena železničnega čuvaja na Zidanem mostu, Lena Štor, z mešanim ali vloženim vlakom v Celje. Preden še vlak obstoji, je že odprla vrata železničnega voza ter stopila na desko, nastavljeno zunaj ob vagonih za ljudi. Toda njena obleka se je med tem zamotala v vrata, da ni mogla prestopiti na tla. Ko pa svojo obleko poravnava in popravlja, spodrkne iz deske, ter telebne s prednjim delom telesa, prav z obrazom na železnični tlak; obe nogi pa ste se nastavili pod vozom na železnično šino pod kolo. Vlak se pomiče prav počasoma še na dalje in železnično kolo prereže obe nogi uboge ženske. Zanesli so sirotico v Celjsko bolnišnico, kjer je umrla na vseh syetnikov dan. — Ne moremo končati te prežalostne novice, da ne bi v svarilo sledeče opomnili. „Ne stopaj iz železničnega voza pre zgodaj, preden vlak popolnoma ne obstoji.“ Koliko nesreč se je pripetilo že vsled prezgodnega izstopauja iz vagonov! Po železničnih vozovih je sicer nabita ta prepoved v nemškem, laškem, francoskem in madjarskem jeziku. Slovenci se ve, ki enega teh jezikov ne razumevajo, tudi za to prepoved ne morejo izvedeti. Kajti, dasiravno mi na tisočake goldinarjev nanosimo v blagajnice južne železnice, nam ona takih in še več enako potrebnih naznanil ne objavlja v našem jeziku. Čuje se sicer, da se bo nekaj v tem oziru menda vendarle enkrat vkrenilo. Naši nemconi se bojo brez dvoma spodtikali nad slovenskimi napisi po železničnih vozovih; toda železnično ravnateljstvo, katero mora skrbeti enako za varnost slovenskih popotnikov, kakor drugojezičnih, ne sme se za kokodajkanje nemčurskih kričočev brigati. Brez dvoma pa dobimo potem tudi kasirje in druge železnične nadzornike, ki znajo slovenski govoriti. S tem se izognejo Slovenci premnogim neprilikam. In če se nemški možje, ki so v službi železnice, ne morejo teh besedi naučiti v slovenščini, železnicam ne bo težko poiskati Slovenskih služabnikov.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Avstrijska delegacija začela je v torek svoje delovanje. Dr. Smolka odložil je svoj delegacijski mandat; na njegovo mesto se je poklical njegov namestnik Jasinski. — Preteklo soboto interpelirali so v odseku za vnanje zadeve ogerske delegacije Kalnokya gledé sedanjega politiškega položaja; minister je povdarjal, da so razmere z Nemčijo in Rusijo še vedno prijazne; gledé vzhoda je izjavil, da o faktični združitvi vzhodnje Rumelije z Bolgarijo ne more biti govora. Večina delegirancev in ogerski ministri podali so se v Pešto, da se udeležijo zaključenja deželne razstave. — Štajerski konservativni deželni poslanec Thaller se je poslanstvu odpovedal in bode nova volitev 9. novembra. — V Brnu se snide 16. novembra enketa, katera se bode bavila z vprašanjem, kako bi bilo mogoče pomagati propadajočemu kmetskemu stanu; deželni odbor je na povelje deželnega zbora natančno preiskaval kmetске razmere ter dotične poizvedbe predložil omenjeni enketi. — Včeraj se je zatvorila ogerska deželna razstava brez posebne slovesnosti; cesarjevič Rudolf izjavil je v navzočnosti predsedništva, članov deželne komisije in razstavljalcev, da je razstava zaključena. — Profesor Šuklje odložil je svoj državno-zborski mandat ter prosil predsedništvo drž. zbornice, naj posreduje, da se hitro razpiše nova volitev, za katero se zopet kot kandidat priporoča. — V gališkem deželnem zboru se bode v prihodnjem zasedanju predložila postava o posilnem zavarovanju proti ognju.

Vnanje države. Nemški državni zbor sklican je v 19. dan meseca novembra. Pri volitvi volilnih mož izvoljenih je bilo v berlinskih volilnih okrajih izmed 4000 volilnih mož 960 konservativcev in 170 nacijskonalnih liberalcev; drugi so vsi svobodnjaki. — Danes teden ustrelil je nekdo s samokresom na voz, v katerem se je vozil minister Freycinet iz ministerskega sveta v palačo vnanjega ministerstva. Nihče ni bil ranjen. Napadovalec, katerega so prijeli, neče dati nobenih pojasnil o svoji osebi, tudi neče povedati, kaj je bilo povod temu zločinstvu. — Turki pošiljajo vedno nove čete na vzhodnje-rumelijsko in srbsko mejo; v kratkem bodo imeli zbranih 180.000 vojakov. Parniki avstro ogerskega Lloydja so iz Smirne in Mudanije pripeljali 40.000 mož; tudi Črna gora se oborožuje, ter hoče biti pripravljena za vse slučaje. — Papeževa odločitev gledé Karolinškega vprašanja je uže gotova ter se v kratkem izroči poslanikom. Sv. oče odločili so tako, da ste obe stranki z rešitvijo zadovoljni. — V ponedeljek vršil se je slovesen vhod princa Albrehta v Brunšvik; narod je navdušeno

pozdravljaj vladarja. — V južni Italiji še vedno kolera razsaja, na Španjskem pa je ponehala.

Za poduk in kratek čas.

Gregor Jož. Plohel, doktor bogoslovja, dekan in nadžupnik Ptujski.

(Dalje.)

V četrtem in petem stoletji, ko so se klatili, pustošili in morili v gornji Panoniji različni divjaki: Goti, Vandali, Huni i. t. d., je menda malo ljudi živih ostalo; preminola je po takem tudi sv. krščanska vera; in naši slovenski pradedi so v 6. stoletji našli tu le prazne prostore; znova so morali krčiti, obdelovati po divjih rodovih poteptano, upostošeno zemljo; in znova se je moralo tukaj vkoreniniti krščanstvo; in tako sta postala sv. brata Ciril in Metod naša draga blagovestnika, ki sta v drugi polovici 9. stoletja v Panoniji našim prednikom v slovenskem jeziku oznanjevala veličanstvo božje, ko so se pred nemški duhovniki v tem poslu zvečinoma zastoj trudili. Od devetega stoletja naprej se je sveti evangelij v Ptuiju vedno pridigoval in leta 1846 je tedanji nadžupnik Fran Cvetko, Dornavski domačin, jako slovesno obhajal tisočletnico obstanka cerkve sv. Jurja v Ptuiju; ta krasen hram božji, kakor je sedaj, sicer ni iz tiste dōbe; vendar deloma znabiti tako star, srednja ladija kaže očivestno romanski slog. — Pustimo pa sedaj to tisočletno dōbo veščakom, zgodovinarjem, katerim bo še marsikaj temnega razkriti in pojdemo v novejšo dōbo, iz katere bi še nas kaka reč znala zanimati.

Pa pustimo te starodavne čase, in pogledjmo nekoliko v novejšo dōbo in prepričali se bomo: Slovenec mej Muro in Dravo prebil je britke ure tako, da se čuditi moramo, kako je mogoče, da še tu živi naš rod in sicer, krepak in prebujen, da ga ne bo lahko vničila več sovražna sila. —

Od leta 1396 do leta 1683 so divji Turčini 26krat napadli Štajarsko zemljo, so neusmiljeno ropali in pustošili. In poznej do leta 1704 pa še so nekaterikrat tukaj plenili roparski Kruči. Pri teh mnogih turških navalih je vselej skoraj najhuje bila zadeta naša pokrajina.

Profesor Fran Ilwof poroča iz deželnega arhiva v Gradci:*) L. 1605 je bil ves kraj od Radgone do Krapine upostošen, vničen. Od Nегоve so seboj vzeli dve osebi, eni roko odsekali, eno celo razmesarili. Iz Nove vesi na Murskem polji so odpeljali v sužnost 28 ljudi, Jurju Kancijanenu njegovo ženo in 12 let starega sina, Filipu Breko tri otroke, Mihaela Simoniča, Martinu Breko nosečo ženo in sina, hčer Benka

*) Poročilo zgodovinskega društva 32. zvezek 1884.

Moršanič in njegovega sina ženo, vsako z enim otrokom in obe noseči so tirali v sužnost. Ljutomer je bil pri tem divjem napadu do tal požgan; župnik Ormoški toži, da so zverinski divjaki tamo v cerkev vlomili, sv. rešnje telo sožgali, svete posode, mašne oblačila, altarska pogrinjala, bandera — vmes dragocene reči, poropali. (Dalje prihod.)

Smešnica. 46. Slovašk in madjarsk kmet se snideta pri zdravniku. Slovaka je noga bolela, Madjara tudi. Dokler ni nehal zdravnik Slovaku bolne noge drgniti, je ta prevelike bolečine upil, da je bilo strah. Nato začne zdravnik nogo Madjaru drgniti. Revni Slovak se napravlja hišo zapustiti ter misli: toliko bolečine sem trpel, ko je meni nogo drgnil; zdaj naj pa še Madjara javkati poslušam. Ali glej, Madjar moško tabak puši in ne javka. Slovak se mu ne more načuditi ter ga odhajaje popraša: „Kako si ti drgnjenje tako lahko trpel?“ „Eb-ata!“ pravi Madjar, misliš li, da sem jaz tako neumen, kakor ti? Jaz sem mu dal zdravo nogo drgniti, ne pa bolne“.

Razne stvari.

(Presvetli cesar) podarili so za prebivalce na Tirolskem po povodnji poškodovane zopet 20.000 gld.

(Povodenj.) Iz Celja se nam naznanja velika povodenj, katera je na vernih duš dan vsled dolgotrajnega deževja bila pri mestu na naglem nastala. Savinja je poplavlila ne le tako imenovanega mestnega drevoreda, temveč tudi veliki drevored, kjer so vojaške vaje, spremenil se je v jezero. Voda je vrela izpod zemlje ter pritekla celo v nekatere sobane v celjski bolnišnici. V nevarnosti so bili prebivalci „Sannhofs“; prepeljati so se morali iz poslopja po čolnu na varni kraj. Škode je bilo posebno v kletih po mestu.

(Nedolžne žrtve.) Kakor slišimo, so moške v zadevi g. opata v Celju že v zaporu in to v trdem. Mi ne rečemo k temu ničesar, a vprašamo v vsej resnobi: kdo je v tej reči kriv?

(Posnemanja vredno.) Na veseli gostiji pri M. Snežni na nemški meji je nekdo izprožil misel, naj bi gostje za društvo sv. Cirila in Metodija kaj vložili. Precej se je to izgodilo in 6 gld. uredništvu „Slov. Gosp.“ odposlalo. To je veseli začetek!

(Čudna prikazen.) Pri neki hiši na Šmiklavškem hribu nad Celjem se je postavilo novo stranišče. To še ni nič čudnega ali kar ne gre ljudem v glavo, je to, da so deske po barvi in obliki čisto podobne tistim, ki so bile prej pri božjem grobu nemške cerkve v Celju.

(Cena letošnjemu vinu.) V Kamnici pri Mariboru prodaja se letošnje vino od

90 do 100 gld. štrtinjak, v Pekrah pa po 130 do 140 gld., pri sv. Petru od 80 do 90 gld. in v Framu na Pohorju po 120 do 135 gld.

(V Celjski okolici) je na prodaj več prav lepih posestev. Kdor namerava, se ondi naseliti, naj se zglaši pri uredništvu „Slovenskega Gospodarja.“

(Cesarjevič Rudolfovo sadje-rejsko društvo) v Št. Juriji dobilo je na razstavi v Budimpeštu veliko svetinjo.

(Roparstvo.) V Selah pri Brežicah sta dva moška, po marnju soditi Hrvata, udovo Marijo Pal, gredočo domov, roparski napadla in ji svoto 70 gld. unesla.

(Nasledki ponočevanja.) V Sevnici je tamošnji župan, notar Fr. Veršec, moral celo vrsto ljudi zaradi ponočnega rogoviljenja kaznovati. V njih vrsti se bere tudi ime Wer-muth, ali je to učitelj na šulvereinski šoli. tega ne vemo.

Loterijske številke:

V Gradcu 31. okt. 1885: 40, 12, 7, 48, 66
Na Dunaji „ „ 7, 51, 74, 27, 58

Prihodnje srečkanje 7. novembra 1885.

Prodaja cerkvenega vina.

Na Martinovo 11. novembra se bode deset polovnjakov dobrega cerkvenega vina pri sv. Urbanu blizu Ptuja, proti gotovi plači prodajalo.

Cerkveno predstojništvo pri sv. Urbanu.

Naznanilo.

1-2

Dne 17. novembra t. l. ob 10 uri predpoldne se bo v cerkvenih kletih v Ritoznojku okoli 24 polovnjakov novega cerkvenega vina Ritoznojskega (Rittersberger) po dražbi prodajalo.

Cerkveno predstojništvo v Slov. Bistrici.

Oznanilo.

Za poluletni poduk v kovačiji na deželni podkavalni šoli v Gradcu, ki se začne 2. dne januarja meseca 1886, se odda 10 deželnih stipendij po 50 fl. in kolikor bo prostora, prosto stanovanje v zavodu, potem več okrajnih, podružničnih in društvenih stipendij tudi po 50 gold.

Prosilci naj svoje dobro podprte prošnje vložijo najdalje do 30. dne novembra meseca t. l. pri deželnem odboru v Gradcu. Več se pove v štev. 44. „Slovenskega Gospodarja“ dne 29. oktobra t. l.

V Gradcu, dne 17. oktobra meseca 1885.

1-2

Iz štajersk. dežel. odbora.

Zahvala!

Gospodom duhovnikom, kmetom Teharskim, sosedom in znancem, možem, ženam, deklinam in mladenčem, ki so v tako obilnem številu pretekli četrtek 29. oktobra pogreba mojega ljubljenežeta očeta

Antona Gajšek,

kmeta v Teharjih,

se vdeležili, še enkrat najsrčneje zahvalo izrečem.

Ivan Gajšek,

župnik pri Svetinjah.

Posestvo na prodaj.

V Slov. Bisterškem okraju, na gornji Ložnici, z imenom „Cestni mlin“, z lepim sadunosnikom in zdravno stoječim starim pohištvom, katero se lahko za prebivanje popravi.

Voda je precej močna, tri sežne visoka, a vendar na polju. Lepšega mesta si ne more želeči pripravnega za kovačijo, mlin, žago itd. Tudi se ravno zdaj tam lahko polja prikupi. Kdor hoče to kupiti naj se oglasi pismeno pod adreso:

1-3

Anton Pnstinek v Št. Vidu, pošta Missling.

Dražba.

V Lembahu se bo 9. novembra t. l. ob 10. uri predpoludne 10 polovnjakov cerkvenega vina, po dražbi prodajalo.

Cerkveno predstojništvo.

Oznanilo.

Služba agenta ali vinskega dacarja se vsled sklepa seje 20. t. m. od tega zastopništva razpisuje; plače je 30 fl. na mesec in prosto stanovanjske, k temu tudi pol kazenskih dohodkov.

Prošniki morajo biti v besedi kakor v pisavi slovenskega in nemškega jezika zmožni, in imajo svoja spričevala do 20. novembra t. l. reprezentantu g. Krist. Kernu poslati.

V Šoštanju, dne 22. oktobra 1885.

2—2

Krist. Kern.

Ocvirki

lojeni, za pitanje svinj, prav dobri, dobé se v mjarlarnici Franca Bindlechnerja v Gospodski ulici v Mariboru po nizki ceni.

Na prodaj

je v Črni na Koroškem lepa hiša z enim nadstropjem, prav pripravna za krčmarijo, s posebnim poslopjem za živino in kolarsko rokodelstvo (Wagnerhandwerk), katero se je dolga leta z dobrim uspehom delalo, s pripadajočimi njivami, vrtom itd. Več se izve pri prodajalcu te hiše gosp. Prosen-u v Guštanji (Gutenstein) na Koroškem.

2—3

Poštena viničarska družina

dobi lahko v Gorici na Primorskem dobro mesto. — Več se izve pri č. g. M. Karba, kaplanu v Dobrni za Celjem.

2—3

LEKARNA TRNKOCZY

zraven rotovža, na velikem mestnem trgu v Ljubljani,

priporoča in razpošilja s poštnim povzajem

Marijateljke kapljice

za želodec,

MARIA-ZELLER TROPFEN

NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 1 STÜCK 20

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodec in so neprekosljivo sredstvo zoper: pomanjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v želodec, bitje srea, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo.

Svarilo! Še jedenkrat nam je omeniti, da so te kapljice izpostavljene velikemu ponarejenju. Mnogo ljudi je, ki ne znajo pripravljavanja teh kapljic in pod imenom „Marijateljke kapljice“ razpečavajo slednje kot ponarejene kapljice mej nevednim ljudstvom. Te kapljice zaradi svoje brez vspešnosti neso prave „Marijateljke želodčne kapljice“. Kdor torej želi pravih „Marijateljkih želodčnih kapljic“, pazi naj pri kupovanju vedno na gorenjo podobo Matere božje, ki je za varstveno znamko postavno zajamčena in mora biti na vsaki stekleničici.

Dobivajo se v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani, so najboljše in, kakor mnoga zahvalna pisma potrjujejo, najskušenejše in prospešnejše kapljice zoper vse želodčne bolezni in njih nasledke.

1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld.

Razpošilja se s pošto najmenj jeden tucat steklenic. Naslov:

Lekarna Trnkoczy v Ljubljani.

Razglas.

Suknje, hlače in telovniki, iz pravega tirolskega in koroškega lodna se dobijo pri

Peter Mejaču,

1-2

krojaču

v Mariboru, koroška ulica 17.

Prostovoljna dražba

lepe živine večidel mariahoferskega plemena.

V starotržkem farovži tik Slov. Gradca bode se v sredo 25. novembra, to je na Katarinino po dražbi, vendar ne pod izklicano ceno, naslednja živina prodajala:

2 para pitanih volov, 3 pare vprežnih volov, 3 pare juncev, 1 par junčkov, 1 bik, 4 krave, 1 junica in 1 junička, tudi nekoliko svinj.

Županstvo Staritrq pri Slovenjem Gradci, 1. novembra 1885.

Zahvala.

Podpisani izrečejo najtoplejo zahvalo

„Aziendi“

av. pr. zavarovalni družbi elementarnih nesreč in drugih nezgod (reprezent. v Gradci) za jako vstrežno preiskovanje in za hitro izplačo zavarovanih svot, koje smo dobili za naša hišna in gospodarska poslopja, ki so bila dne 22. septembra 1885 pri velikem požaru v Migojnicah uničena.

To zavarovalno družbo lahko vsakemu priporočamo.

Migojnice, dne 28. septembra 1885.

Franc Dolinar m. p.

Jože Zupan m. p.

Marka Leskošek m. p.

Učenec

iz dobre hiše vzprejme se v štacuni za mešano blago.

Pri sv. Juriju v slov. Goricah 30. okt. 1885.

Jos. Žagar,
trgovec.

Vse za fabriško ceno.

M. STERGAR

trgovina za sukna in mešano blago

v MARIBORU

1-3

na Velikem trgu, v hiši Eskomptne banke

priporoča častitim kupovalcem svojo dobro izbrano zalogo blaga za hlače in suknje, touskin, peruvien, brassill, tüffel v vseh barvah, sivi, rjavi, trapp flammé-loden, komis-luidor, volneno blago za hlače in suknje, vtisnen ali gladek kalmuk $\frac{7}{4}$ širok, podšiv za v suknje, beli, rdeči, pisani, pleten flanel, črno in rdečo klobučevino za čevlje, pravi črni in barveni kašmir iz čiste volne, črni, rjavi, sivi laški cloth, črni orlean, alpaka, fasioniran in gladek loden za ženska oblačila, vse sorte blaga za zimska oblačila, parkalin, kreton, druk v vseh vrstah, moder, rjav, siv, bel, drukani piké-barhenti, lepo zalogo oxforta, reški, pisan, za tem $\frac{4}{4}$, $\frac{9}{8}$, $\frac{5}{4}$, $\frac{6}{4}$, $\frac{7}{4}$, $\frac{9}{4}$ beljene in nebeljene melino in platno, chifon, moder, platneni melino, zelene cvilhe, pisano pikičasto platno, julet, nanking $\frac{5}{4}$, $\frac{6}{4}$ roullet in posteljno platno pa cvirni cajgi, vse vrste, beli in barveni volneni in platneni servijeti in krušnice, gladki, fasioniran rouž-koton, barveni in črni žamet in atlas. Vse vrste podšivnega blaga croissee, sassinet, mollinos, pisani všivi v rokave, velineno platno, gladke in preprežene cvilhe, žaklje za slamo in žito; potem zimske robce za na glavo in okoli vratu, berolinski kašmir, svilene koton-robce v velikem prebirku, švicarska tulepregrinjala, tepihe za predposteljo, na mizo in po tleh, koce, halino, kotón, druk in rouže, damastne in kašmirske odeje, bato sivo, belo, črno od najnižje do najfineje vrste.

Za nizko ceno in dobro postrežbo bode vedno moja skrb.

 Izrezke, muštre, rad pošljem, kdor jih zahteva.

Vse za fabriško ceno.